

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 czerwca 2019 r. Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił odwołanie ubezpieczonego Z. R. od decyzji organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. z dnia 19 marca 2019 r. odmawiającej prawa do emerytury pomostowej,

W uzasadnieniu przedstawionej decyzji organ rentowy podniósł, że ubezpieczony:

- nie udowodnił wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wynoszącego, co najmniej 15 lat;
- po dniu 3 grudnia 2008 r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych;
- nie rozwiązał stosunku pracy z pracodawcą.

Sąd Okręgowy ustalił, iż w dniu 18 lutego 2019 r. ubezpieczony Z. R., (urodzony (...)) złożył w organie rentowym wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej.

Na rozprawie w dniu 26 czerwca 2019 r. ubezpieczony oświadczył, że nadal pozostaje w zatrudnieniu w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w K..

Od dnia 1 stycznia 1995 r. do nadal ubezpieczony pracuje w Zakładzie (...) na stanowisku mistrza centralnego ogrzewania.

Przytaczając treść art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (tekst jednolity Dz.U. z 2017 r. poz. 664) Sąd Okręgowy podniósł, że przepisy prawa ubezpieczeń społecznych mają charakter norm bezwzględnie obowiązujących. Zatem przesłanki nabycia prawa do emerytury na podstawie przepisów o emeryturach pomostowych muszą być spełnione łącznie, co oznacza, że brak choćby jednego z tych warunków powoduje niemożność nabycia uprawnień emerytalnych.

Sąd Okręgowy wskazał przy tym, że w świetle cytowanego przepisu, przesłanki nabycia prawa do emerytury pomostowej muszą być spełnione łącznie, co oznacza, iż niespełnienie chociażby tylko jednego ustawowego warunku określonego wyżej powołanym przepisem, uniemożliwia nabycie prawa do świadczenia w postaci emerytury pomostowej.

W niniejszej zaś sprawie bezspornym pozostaje, iż ubezpieczony - tak w dacie wydawania przez organ rentowy decyzji, jak i w chwili zamknięcia przez Sąd Okręgowy rozprawy - pozostawał w stosunku pracy. Nie spełnił, zatem przesłanki wynikającej z art. 4 pkt 3 i 7 ustawy o emeryturach pomostowych. Niespełnienie przez ubezpieczonego przesłanki rozwiązania stosunku pracy na dzień zamknięcia rozprawy, spowodowało, że Sąd Okręgowy nie badał wypełnienia przez ubezpieczonego pozostałych warunków wynikających

z zacytowanych wyżej przepisów. Sąd ten przyjął, że po ustaleniu, iż ubezpieczony nie rozwiązał stosunku pracy, nie ma obowiązku prowadzenia postępowania celem ustalenia spełnienia pozostałych przesłanek przyznania świadczenia. Wykluczone jest bowiem,

aby ubezpieczony dochodził ustalenia prawa na przyszłość. W ocenie tegoż Sądu w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych roszczenie o świadczenie wyprzedza roszczenie

o ustalenie, skutkiem, czego nie jest możliwe wydanie wyroku ustalającego istnienie, którejś

z przesłanek prawa do świadczenia. W postępowaniu toczącym się z odwołania od decyzji wydanej wskutek wniosku o przyznanie emerytury, niedopuszczalne jest przedmiotowe przekształcenie roszczenia na żądanie ustalenia tylko niektórych przesłanek warunkujących prawo do świadczenia. Sąd, stwierdzając spełnienie przez ubezpieczonego

jednego lub więcej warunków powstania prawa do świadczenia, nie może ustalić tego w sentencji wyroku, przy jednoczesnym oddaleniu odwołania ubezpieczonego od niekorzystnej dla niego decyzji organu rentowego.

Sąd Okręgowy podkreślił, że poczynienie w postępowaniu sądowym jakichkolwiek ocen w przedmiocie spełnienia wymogu posiadania 15 - letniego stażu pracy w szczególnych warunkach, w świetle oddalenia odwołania, nie mogłoby rodzić dla ubezpieczonego żadnych roszczeń. W szczególności, w przypadku ponowienia wniosku brak byłoby związania organu rentowego treścią spostrzeżeń zawartych w uzasadnieniu wyroku wydanego w niniejszej sprawie.

W związku z powyższym, na zasadzie art. 217 § 2 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c., Sąd Okręgowy oddalił wniosek ubezpieczonego o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków, bowiem dopuszczenie tego dowodu było całkowicie niecelowe i zgłaszane jedynie dla zwłoki.

Na marginesie Sąd ten zaznaczył, że świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 3 lipca 2015 r. budzi poważne wątpliwości i w tym zakresie Sąd ten podzielił zastrzeżenia organu rentowego. Sąd Okręgowy wskazał, że stanowisko: spawacza/montera c.o. nie odpowiada stanowisku wymienionemu w punkcie 12, działu XIV, wykazu A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Ta sama ocena odnosi się do stanowiska: mistrz c.o., przy uwzględnieniu zakresu czynności z szeregiem prac biurowo-administracyjnych, co wynika z akt osobowych. Wątpliwości - zdaniem Sądu Okręgowego - budzi także możliwość zakwalifikowania tych okresów do okresów prac w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze z ustawy o emeryturach pomostowych w ramach starań o spełnienie przesłanki z art. 49 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Sąd wskazał przy tym, iż ta ostatnia uwaga nie ma charakteru wiążącego dla ubezpieczonego, dla żadnej instytucji czy organu, ma jedynie spowodować tyle, aby ubezpieczony starannie rozważył czy rozwiązywać stosunek pracy i ponownie występować z wnioskiem o przyznanie tego świadczenia.

Mając na uwadze przedstawione okoliczności, Sąd Okręgowy, na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie.

W apelacji od zaprezentowanego rozstrzygnięcia ubezpieczony, zarzucając Sądowi pierwszej instancji naruszenie przepisów art. 4 pkt 3 i 7 ustawy o emeryturach pomostowych oraz art. 217 § 2 w zw. z art. 227 k.p.c., wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania, powołanie biegłego w celu ponownego wyliczenia kapitału początkowego, nadanie klauzuli natychmiastowej wykonalności oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów procesu z uwzględnieniem kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Przyjmując ustalenia poczynione przez Sąd pierwszej instancji jako własne, uznał, że apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie rozważań należy wskazać, iż Sąd Apelacyjny, w związku z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 19 listopada 2019 r. w sprawach połączonych C-585/18; C-624/18 oraz C-625/18 oraz wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2019 r. (II PO 7/18) i nominacją w dniu 16 października 2019 r. Sędziego Beaty Torbus do pełnienia stanowiska sędziego w Sądzie Apelacyjnym w Katowicach, bezpośrednio poprzedzonej stałą (bezterminową) delegacją do orzekania w Sądzie Apelacyjnym na podstawie decyzji Ministra Sprawiedliwości od dnia 1 listopada 2015 r. na czas nieokreślony, stwierdza, że skład wyznaczony do rozpoznania niniejszej sprawy jest prawidłowo obsadzony i nie zachodzą przesłanki określone w art. 379 pkt 4 k.p.c.

Przechodząc do zarzutów apelacji podnieść należy, iż rację ma Sąd Okręgowy, wskazując, że stosownie do treści art. 4 pkt 7 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (tekst jednolity Dz.U. z 2018 r. poz. 1924 ze zm.)

warunkiem koniecznym do przyznania prawa do emerytury pomostowej jest rozwiązanie stosunku pracy. Nie budzi więc wątpliwości, że prawo do emerytury pomostowej powstaje najwcześniej w dniu rozwiązania stosunku pracy i nie przysługuje przed spełnieniem tego warunku (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2014 r., I UK 421/13 i z dnia 26 marca 2019 r., I UK 3/18 oraz postanowienie Sadu Najwyższego z dnia 23 maja 2019 r., III UK 286/18). Poza sporem pozostaje zaś fakt, iż ani w dacie wydania zaskarżonej decyzji, ani w dacie wydania wyroku przez Sąd pierwszej instancji, ani nawet w dacie orzekania przez Sąd odwoławczy ubezpieczony nie rozwiązał stosunku pracy, co stanowiło warunek przyznania mu prawa do emerytury pomostowej, czego ubezpieczony ma świadomość i w istocie w postępowaniu apelacyjnym, ogranicza swe żądanie do ustalenia wysokości kapitału początkowego. Tymczasem, ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę pomostową i przedmiotem zaskarżonej decyzji jest odmowa jej przyznania, zaś zakres postępowania sądowego wyznacza właśnie treść tej decyzji. Jak wynika bowiem z wyroku Sądu Najwyższego z dnia

1 września 2010 r. (sygn. akt III UK 15/10), zakres rozpoznania i orzeczenia w sprawach

z zakresu ubezpieczeń społecznych wyznaczony jest w pierwszej kolejności przedmiotem zaskarżonej decyzji organu rentowego, a w drugim rzędzie przedmiotem postępowania sądowego, determinowanego zakresem odwołania od tejże decyzji, w którym ubezpieczony również dochodził emerytury pomostowej. Stąd, w ramach niniejszego postępowania brak możliwości ograniczenia rozstrzygnięcia do ustalenia kapitału początkowego, czego wyraźnie domaga się skarżący dopiero na etapie apelacji, ponieważ zakres wniosku ubezpieczonego, zaskarżonej decyzji i odwołania był szerszy - dotyczył prawa do emerytury pomostowej.

W tej sytuacji, kierowany pod adresem Sądu pierwszej instancji zarzut nierozpoznania istoty sprawy, nie może się ostać.

Zatem, w niniejszej sprawie wystąpił problem dotyczący wykładni i zastosowania prawa materialnego już rozwiązany w przekonującym i utrwalonym orzecznictwie sądowym. Tak więc wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego, który miałby wyliczyć kapitał początkowy nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 217 § 3 k.p.c.).

Dodać wypada, że niezrozumienie tego zagadnienia przez ubezpieczonego wynika

z nieuwzględnienia przez niego przepisu art. 477¹⁴ § 1 i 2 k.p.c., w myśl którego sąd ubezpieczeń społecznych oddala odwołanie lub uwzględniając je, zmienia zaskarżoną decyzję i orzeka co do istoty sprawy, co oznacza, iż przyznaje żądane świadczenie, bądź nie. Wykluczone i nieznajdujące uzasadnienia prawnego jest odrębne dochodzenie ustalenia spełnienia jednej z przesłanek do nabycia prawa do danego świadczenia w sytuacji, gdy bezsporne jest niespełnienie innej przesłanki (tu: rozwiązania stosunku pracy), jeżeli wyłącznie kumulatywne wystąpienie wszystkich przesłanek gwarantuje nabycie prawa do świadczenia.

Konkludując, Sąd drugiej instancji, na mocy art. 385 k.p.c., orzekł jak w sentencji.

/-/SSA Alicja Kolonko /-/SSA Marek Procek /-/SSA Beata Torbus

Sędzia Przewodniczący Sędzia